

Asia: VN/31974/2021

Hallituksen esitys eduskunnalle kotoutumisen edistämisestä annetuksi laiksi ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset kommentit kotoutumislakia koskevaan lakiehdotukseen

Lain soveltamisalassa olisi syytä huomioida myös tilapäisen suojelun tarpeessa olevat henkilöt, muutoin näissä tapauksissa laskennallisistakin kustannuksista joudutaan tekemään aina erillisiä päätöksiä.

Ehdotettu § 3 sisältää uusia tehtäviä kunnille sekä uusia käsitteitä ja termejä. Uusien tehtävien, esim. yhteiskuntaorientaatio resursointi tulee varmistaa kunnille.

§ 8 säädetään kotoutumista edistävien palveluiden tarpeen ilmoituksesta, jonka viranomainen tai henkilö voi tehdä kunnalle maahanmuuttajan suostumuksella. Asia on hyvä, sillä näin kunnalla on mahdollisuus saada tieto sellaisesta kotouttamispalveluiden tarpeessa olevasta maahanmuuttajasta, joka ei muutoin tulisi selville.

§ 9 säädettäisiin, että kunnan olisi annettava tietoa eri viranomaisten, oppilaitosten, järjestöjen ym. toimijoiden palveluista. Olisiko kuitenkin riittävää, että kunta antaisi tietoa kunnan palveluista ja ohjaisi oikean viranomaisen tai toimijan palvelujen piiriin?

Perusmuotoinen tai monialainen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi ja kotoutumissuunnitelma (12-22 §)

§ 12-22 osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi laajentaa nykyisen lain mukaista kohderyhmää, joten tulee varmistaa, että tämä on huomioitu kunnalle tulevassa rahoituksessa. Palvelutarpeen arvioinnista ja kotoutumissuunnitelmista säädettäisiin eri säännöksissä, joka hämärtää mahdollisesti yhdyspintaa Hyvinvointialueen (jälj. HVA) kanssa. Pykälissä säädetään useista erilaisista kotouttamisen suunnitelmista ja palveluista. Osan hankkii työvoimaviranomainen työvoimakoulutuksena työttömille työnhakijoille,

§ 22 perusteluissa mainitaan poikkeuksista velvoitteeseen noudattaa suunnitelmaa. Käytännössä tämä vesittäisi velvoittavuuden aika tehokkaasti.

Kotoutumiskoulutus (24-25 §) ja omaehtoisen opiskelun tukeminen (26-30 §)

-

Yleiset kommentit kunnan kotoutumishjelmaan (11 §) ja monikielinen yhteiskuntaorientaatio (23 §)

§ 11 kunnan kotoutumishjelma on eri asiakirja kuin nykylainsäädännön 32 §:n kotouttamishjelma. Olisi syytä tarkentaa, millainen ohjelman tulisi olla, jottei se jää vain suunnitelmaksi, joka on laaja ja epäselvä.

§ 23 monikielinen yhteiskuntaorientaatio on kunnille uusi tehtävä, jonka toteutumista, resursointia ja kustannuksia on vaikea arvioida.

Alaikäisenä ilman huoltajaa tulleiden lasten ja nuorten palvelut (3 luku)

Sisältää HVA:n vastuulle siirtyviä palveluja. Sosiaalitoimi ei katsonut aiheelliseksi lausua asiasta. HVA:n yhdyspinta kuntaan tärkeä, HVA:n ja kunnan on yhteensovitettava palveluitaan.

Kuntaan ohjaaminen (4 luku)

Tärkein varmistettava asia on, että kunnan tulisi saada tieto kaikista muuttajista, jotta se voi hoitaa kotoutumisen edistämisen veloitteet. Lakiesityksen pohjalta jää avoimeksi, mitä kautta kaupunki saisi tiedot maahanmuuttajataustaisista kotiaideista ja iäkkäistä henkilöistä.

Kunnan, hyvinvointialueen ja valtion tehtävät (5-7 luvut)

Kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu kotoutumisen edistämisen suunnittelusta, kehittämisestä ja seurannasta. Kotoutumisen, erityisesti monialaisen, toteutumiseksi yhdyspinta HVA:lle tärkeää. Kunnalle säädettäisiin tehtäväksi toimenpideohjelma tai sisällytettävä se kunnan muuhun suunnitteluasiakirjaan. Tämä tuo taas yhden lakisääteisen suunnitelman lisää kunnille, josta kunnan on raportoitava ELYlle vähintään kahden vuoden välein

Kunnan on lisäksi § 46 mukaan asetettava maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen monialainen yhteistyöryhmä, joka vaatii oman resurssinsa.

Valtion korvaukset (8 luku)

Luvussa 4.2.1.3 on arvioitu vaikutukset kuntatalouteen. Rahoituksessa kerrotaan otetun huomioon uudet tehtävät. Tämä tulee tosiasiallisesti varmistaa.

Eriytynen huomio tulee kiinnittää siihen, että aiemmin asioita hoitanut sosiaalihuolto siirtyy henkilöresurssineen HVA:lle. Samalla siirtyy myös heidän resurssiaan vastaava rahoitus, mutta tehtävät jäävät kunnalle.

Laskennallisten korvausten osalta tulkkaukset sisältyvät tähän korvaukseen, joka jaetaan HVA:n ja kunnan kesken. Jää kuitenkin epäselväksi, kuuluuko silti varsinainen vastuu tulkkauksista vain kunnalle.

Resurssien riittävyys tulee varmistaa myös tilanteissa, joissa Suomeen tulee suuri määrä esim. pakolaisia.

Tiedonsaanti ja tietojärjestelmä (9 luku)

Henkilötietojen käsittely ja kotoutumisen edistämisen valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut

KEHA-keskus vastaa tietovarannon ja asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden kehittämisestä ja ylläpidosta, mikä on keskitettynä ratkaisuna hyvä.

On ensiarvoisen tärkeää, että kunnilla on mahdollisuus saada kotoutumisen edistämiseen tarvitsemansa tieto eri viranomaisilta. Yhteys työllisyyspalveluiden asiakastietojärjestelmiin kotoutumisen edistämisen näkökulmasta tulee huomioida.

Yleiset kommentit muihin lakiehdotuksiin

-

Vaikutusten arviointi ja muut perusteluja koskevat huomiot

-

Hirvonen Petri
Riihimäen kaupunki